

Težke obdolžitve v kongresu proti administraciji HOLC

Kongres bo vsekakor prisiljen uvesti preiskavo glede poslovanja te vladne korporacije, ki je obdolžena korupcije. HOLC je bila ustanovljena, da pomaga s posojili malim hišnim posestnikom, katere je depresija pognala na boben, toda uprava je obdolžena, da je najprej pomagala propadajočim bankirjem. Vest, da HOLC namerava prodati stotisoče hiš zadolženih malih lastnikov, je izzvala veliko ogorčenje

Washington, D. C. — Obdolžena, da se je v upravi Home Owners' Loan korporacije ugnedil "graft", so izzvale velik vihar v kongresu in posledica je bila, da je nižja zbornica odklonila apropriacije za plače uradnikov. Kongresnik M. L. Sweezy je potem predložil resolucijo, v kateri je zahteval temeljito preiskavo poslovanja te vladne ustanove.

Proti upravi korporacije letijo očitki odkar je bila ustanovljena. Prvi njen načelnik je bil William F. Stevenson, "hromi čjak" iz South Caroline. Pod njegovim vodstvom je postala organizacija politični "racket", kateri je dobilo službe 18,000 ljudi in to prej, ko je nakazala urdu posojilo.

Predsednik Roosevelt je moral pod pritiskom odstaviti Stensona, na njegovo mesto pa je postavil Johna F. Faheyja iz Bostona, časopisnega magnata. Fahey je bil pred nekaj leti predsednik Ameriške trgovske borznice in njegovo imenovanje konservativni krogi pozdravljajo kot konstruktivno akcijo Rooseveltove administracije. Fahey, kakor njegov prednik, pa je zabil, da je bila korporacija ustanovljena, da pomaga malim hišnim posestnikom, ki so zaradi depresije prišli v stisko. Ignoriral jih je, podprl pa bankirje, ki niso bili upravičeni do denarja v skladu korporacije.

Senator Long iz Louisiane je tudi obdolžil upravo HOLC korupcije. Dejal je, da so uradniki napravili take prestopke, da jih bilo treba poslati v zapor.

Pričakuje se ostra kritika politike korporacije, ki namerava prodati hiše malih posestnikov, ki so zaostali s plačili. Ako bo korporacija izvedla svojo nameravo, bo nad sto tisoč hiš prodanih na javni dražbi.

Demokratski člani kongresa se dobro zavedajo nevarnosti, ki je zapovedana v grožnji, da bo vlada prodala te hiše na javni dražbi. Gotovo je, da bodo vodili velikansko opozicijo, ako bo Fahey izvesti svojo nameravo, ker se boje za svoje politične službe.

Governer odklonil apel za oživiljenje ek-

Los Angeles, 26. jan. — Dr. Robert E. Cornish, ki je napravil že več uspešnih eksperimentov pri oživiljanju mrtvih psov svoji kliniki in je to vzbudilo splošno pozornost, je ponovno apeliral na governerja Arizone, naj mu izroči truplo nekega zločinca, ki so ga usmrtili s plinom, da eksperimentira na njem namenom, da ga oživi. Governer je apel odklonil in izjavil, da se ni spremenil svojega stališča, odkar je odklonil slični apel pred nekaj tedni.

46 oseb utonilo

New York. — V četrtek zvečer je v koliziji z drugo ladjo potopil parnik Mohawk, last Ward Line, nedaleč od Manassuana, N. J. Sestindeset oseb je izginilo življenje in 117 je bilo ranjenih.

ŠTIRJE UBITI V ČIKASKI RELIFNI BITKI

Chicago, 26. jan. — Včeraj popoldne sta dva relifnarja, mati in sin, ustrelila dve relifni uradnici, nakar sta usmrtila še sebe. Drugi moški in ženska sta bila ranjena v bitki, ki se je izvršila na relifni postaji, 54 West Chicago ave. Mrs. Ruth Watson Arden, stara 50 let, in njen sin Henry, ki je bil absolvent čikaške univerze in profesor španščine, star 27 let, sta ubila najprej 27-letno relifno uradnico miss Alice Mae Irwin na svojem domu, 1718 Sedgwick st., kamor je prišla poizvedovat, kaj je narobe, ko sta se pritožila, da ne dobita relifa, nato sta pa mati in sin, oborožena vsak s svojim revolverjem, odhitela na relifno postajo in ustrelila direktorico miss Caroline Wallace, staro 45 let. Med streljanjem sta bila ranjena še dva relifna nameščenci. Končno sta mati in sin vsak z enim strelom končala svoje življenje na postaji.

Nacijski umor na Češkem

Praga, 26. jan. — Rudolf Formis, nemški begun iz nacijske Nemčije, je bil zadnje dni ustreljen na Češkem. Takoj po umoru sta dva moška z žensko vred pobegnili iz mesta v avtu proti nemški meji. Policija je izvedela, da sta moška nalašč prišla iz Nemčije, da ubijeta beguna Formisa, ki je iz Čehoslovakije širil protinacijsko propagando v Nemčiji.

Dvesto ubitih v bitki med Ja-

ponci in Kitajci

Japonske čete zasedle nadaljnjo kitajsko provincio

Sanghaj, 26. jan. — Poročila iz zunanjih virov v Peipingu javljajo, da je bilo v zadnjih dneh okrog dvesto japonskih vojakov in častnikov ubitih in 164 ranjenih v bitki s kitajskimi četami v provinci Cahar, ki jo je zasedlo japonsko vojaštvo. Ta teritorij se drži province Jehol, ki je del države Manchukuo (Mandžurija), ki je pod pokroviteljstvom Japonske. Vesti iz drugih virov ne potrjujejo poročil iz Peipinga. Japonska časopisna agencija Rengo poroča, da sta bila samo dva japonska vojaka ubita v bitki s kitajskimi četami, šest pa je bilo ranjenih. Dalje poroča, da je v spopadu padlo 100 Kitajcev. Uradna kitajska vest se glasi, da je bilo le 40 kitajskih vojakov ubitih, ko so japonske čete otvorile ogenj na trdnjavo Tungce-tze.

Vest iz Nankinga se glasi, da so bitke v provinci Cahar prenehale, ko so se Kitajci umaknili iz teritorija. Med obema vlada-ma je bil dosežen dogovor, da

(Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Zahvalil se sodniku za kazni
Chicago. — Zadnji četrtek je stal pred municipalnim sodnikom Gormanom 25-letni Andrew Prezelj, ki je bil aretiran in razorožen prejšnjo nedeljo na oglu Wrightwood in Lake View ave. Policajem je rekel, da je brez dela in zaslužka ter pripravljen na ropanje. Sodnik ga je obsodil na šest mesecev zapora. Prezelj je pa rekel sodniku: "Hvala za aretacijo in obsodbo. To me je obvarovalo zločinstva." Mladi Prezelj je brivec po poklicu.

Milwaške novice

Milwaukee. — Nagle smrti je umrla Mary Remec, žena znanega gostilničarja v južni 5. ulici, stara 38 let. Zadelo jo je kap. Doma je bila iz Ljubnega v Savinjski dolini na Stajerskem in tu zapuša moža, sina, hčer in tri sestre. — Roko si je zlomila 13-letna Angeline Perme, ko je padla na ulici pred javno knjižnico. — V gostilni rojaka Chas. Ernsta je te dni izbruhnil ogenj, ki je naredil \$400 škodo. Vnelo se je v kleti od prezakurjene peči. — V bolnišnicah so bili operirani: Steve Cerne iz W. Allisa, Herbert Velke in Anton Jamnik, vsi trije na slepiču; v bolnišnici je tudi westališki rojak Fr. Terčak in težko je bil bolan trgovec s premogom Ralph Čeplak. — Poročila sta se Frank Perič ml. in Mary Novak.

Ploštir umrl

Ambridge, Pa. — Tu je umrl Frank Jakše, star 59 let in doma iz Škerjanca pri Novem mestu. V Ameriki je bil 33 let in tu zapuša ženo, tri sinove in hčer, v starem kraju pa očeta, dva brata in sestro. Bil je član SNPJ in SSPZ.

Novi grobovi v starem kraju

Waukegan, Ill. — Mary Japelj, članica 14 SNPJ, je prešla žalostno vest, da je v Verdu pri Vrhnikih umrl njen oče Frank Opeka v starosti 75 let. Bil je dvakrat v Ameriki, prvič leta 1892, in tu zapuša hčer, v starem kraju pa tri sinove in hčer.

VELIKE POPLA- VE NA JUGU; 20 LJUDI UTONILO

Memphis, Tenn., 26. jan. — Osemnajst tisoč oseb je ostalo brez strehe in dvajset ljudi je utonilo v velikih poplavih, ko je reka Mississippi prestopila bregove valed silnih deževnih nalivov v zadnjih dneh. Poplave so zahtevale 15 žrtev v Missis-sippiju, štiri v Tennesseeju in eno v Arkansasu.

Mississippiški governer Martin S. Conner je apeliral na Rdeči križ za pomoč. V apelu naglašal, da je pomoč nujno potrebna, ker je nevarnost, da izbruhne influenza in druge nalezljive bolezni.

Governer Conner je poslal 2500 milijonov v okoliš Quitmana, kjer je več tisoč posestnikov izgubilo svoje domove.

KUBIŠEV, SOV- JETSKI KOMISAR, NAGLO UMRL

Moskva, 26. jan. — Valerijan Kubišev, podpredsednik sovjetskega kabineta in član političnega biroja komunistične stranke, je včeraj nenadoma umrl za srčno hibo. Star je bil 47 let. Vseunijski sovjetski kongres, ki je imel včeraj začetki z zborovanjem, je bil valed smrti Kubiševa odgođen za tri dni. Odpre se v ponedeljek.

Velika stavka v Mehiki

Tampico, Mehika, 26. jan. — 24,000 delavcev pri tukajšnjih oljnih vrelcih in v čistilnicah je stopilo v generalno stavko.

Sneg v New Orleansu

— prvi od leta 1889
New Orleans, La. — Zadnji teden tu zapadel sneg prvič po 46 letih.

— Nadalje je prešla vest, da sta pri sosedu Podlogarju v domači vasi umrla oče in mati, starši njene prijateljice Ane Šoške, ki je edina hči, zdaj omožena in katera se je pred nekaj leti nahajala v Chicagu, zdaj pa ne ve, kje je. Če bo to čitala, naj piše Mary Japelj za podrobnosti.

Nov grob v Clevelandu

Cleveland. — Umrla je Ana Ogrizek, prej omožena Oswald in roj. Godlar, stara 47 let in doma iz Globokega pri Brezicah na Stajerskem. Zapuša moža, pet sinov in hčer.

DIKTATOR MUS- SOLINI ODSLOVIL SVOJ KABINET

Odstavil je šest ministrov in jih nadomestil z drugimi

VEČINA V NJEGO- VIH ROKAH

Rim, 26. jan. — Diktator Benito Mussolini je izvedel temeljito reorganizacijo svojega kabineta in to tako nenadno, da je akcija ustvarila veliko presenečenje v italijanskih in zunanjih krogih.

Odstavil je šest ministrov in deset podtajnikov iz kabineta, ki šteje štirinajst članov, zase pa je obdržal osem ministrskih pozicij. Dalje je odstavljal načelnika rimske mestne uprave princa Boncompagnija; na njegovo mesto je imenoval Giuseppea Bottaja, bivšega člana kabineta.

Uradni komunikacije, ki ga je objavil list "Giornale d' Italia", pojasnjuje, da sprememba v vladi ne pomeni nič izrednega. Ta je le izraz politike fašističnega režima, ki stremi za tem, da se zmogne osebe vrste na visokih vladnih pozicijah. Zadnje slično reorganiziranje kabineta je bilo v Italiji izvršeno v novembru l. 1933.

Opazovalci italijanske situacije domnevajo, da je bila izvršena tako temeljita sprememba v kabinetu zaradi slabega finančnega položaja. Da se mora fašistični režim boriti s težkimi finančnimi potežkočami, je že dolgo znano dejstvo. Guido Jung, finančni minister, ki ga je Mussolini vrzel iz kabineta, ni mogel rešiti finančnega problema in iz tega razloga je izgubil pozicijo. Njegovo mesto je zavzel Paolo Thaon di Revel, dosedanji turinški župan in nečak admiral Thaona di Revela, ki je po veljeval italijanski vojni mornarici v svetovni vojni.

Med novimi ministri je tudi Edmond Rossoni, bivši socialistični agitator v Združenih državah. Mussolini ga je imenoval za poljedelskega ministra. Zase je Mussolini obdržal pozicijo premijera, ministra za zunanje zadeve, ministra notranjih zadev, kolonij, armade, letalstva, mornarice in korporacij.

HAUPTMANN NA SVEDOŠKEM STO- LU TAJI ZLOČIN

Flemington, N. J., 26. jan. — Bruno Richard Hauptmann, nemški imigrant, ki se je vtihotapil v Ameriko, je bil prva pričevanja v svojo lastno obrambo pred sodiščem. S pričanjem je začel v četrtek zjutraj in ves dan je bil na svedoškem stolu, prav tako ves dan v petek. Poldrugi dan ga je izpraševal njegov odvetnik Reilly in Hauptmann je odločno zanikal, da je kdaj bil v Hopewellu, da je kdaj videl Lindberghovo hišo, da je kdaj videl Lindberghovega otroka in kdaj prejel od katerega dr. Condona en sam cent odkupnine. Na dan ugrabljenja otroka je bil doma s svojo ženo. Denar, ki ga je imel v bankah in s katerim je špekuliral, si je sam prislužil in deloma ga je dobil od svojega prijatelja, krznarja Isidorja Fischea; Lindberghov denar je dobil od Fischea v ahrambo, ko je Fisch odhajal v Nemčijo, kjer je potem umrl. Hauptmann govori dobro angleški, toda z močnim nemškimi akcentom.

V petek popoldne je vzel Hauptmanna v roke generalni državni pravdnik Wilentz in začelo se je neusmiljeno navskrižno izpraševanje. Wilentz je izvlekel iz Hauptmanna celo vrsto prestopkov, ki jih je izvršil v Nemčiji; razni mali ropi, tatvine, prodajanje ukradenega blaga, beg iz ječe in trije poskusi, da pride nelegalno v Ameriko in šele tretjič se mu je posrečilo. Vse to je obtoženec nerad in z muko priznal. Wilentzova vprašanja so bila večinoma trda in ostra, prav tako je Hauptmann odgovarjal jezno in skoro kričaje.

Navskrižno izpraševanje Hauptmanna se nadaljuje v ponedeljek.

Amnestija za politič- ne jetnike v Posaarju

Saarbruecken, Posaarje, 26. jan. — Komisija Lige narodov, ki je vrhovna oblast v tem teritoriju do 1. marca, ko se Posaarje združi z Nemčijo, je odredila splošno amnestijo za politične jetnike na tem ozemlju. Vsi tisti, ki so bili obsojeni zaradi političnih prestopkov na šest ali manj let zapora, bodo takoj izpuščeni. Onim, ki so bili obsojeni na več kot šest let zapora, bodo znižane kazni. Kazni radi bede in pomanjkanja, bodo v smislu amnestije tudi znižane.

Avtni delavci raz- trgali Roosevelt- tov mirovni pakt

Unije Ameriške delav- ske federacije za- grozile s stavko

Washington, D. C. — Organizirano delavstvo je 24. t. m. povedalo, da se ne bo nadalje držalo Rooseveltovega mirovnega pakta, ki je bil odobren pred enim letom med predstavniki avtnih unij in federalnim delavskim odborom. Ta napoved pomeni stavko, ki obeta popolnoma paralizirati avtomobilsko industrijo.

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je dejal, da je premirje, katerega je predsednik Roosevelt razglasil v avtni industriji, zelo nezadovoljivo za avtne delavce. Iz tega razloga avtne unije, ki so pridružene ADF, ne priznavajo več tega premirja.

Roosevelt je bil informiran o Greenovi izjavi in obveščena je bila tudi Avtomobilska trgovska zbornica. Grožnja s stavko bo imela dalekosežne posledice v zvezi z revizijo pravilnika avt-

(Dalje na 3. strani.)

PROŠLO LETO PRI- NESLO IZBOLJŠA- NJE DELAVCEM?

Tako pravi podjetniška organizacija, ki vidi vse rožnato razen stavk

POROČILO JE FIK- CIJA

New York. — (FP) — Če je podjetniška organizacija National Industrial Conference Board v pravem, tedaj so se delavske razmere precej izboljšale v prvih 11 mesecih prošlega leta v primeri z 1933. Več je bilo dela, zaslužek boljši in kupna sila večja. Največ je bilo pa stavk.

Poročilo te organizacije, ki se ne ujema s sličnimi poročili bolj nepristranskih študijev, pravi, da se je uposlenost zvišala v dotični dobi za 14%, namreč delovne ure (man-hours). Ker se je vsaj zadnje mesec lanskega leta armada brezposelnih stalno višala in je v novembru bilo nad 400,000 več brezposelnih ko leto prej na podlagi poročila Ameriške delavske federacije, te številke delavske Conference Boarda pomenijo — če kaj pomenijo — da so uposleni delavci delali nekoliko boljše.

Ampak tudi v tem oziru se poročili teh dveh organizacij ne ujemata. Zadnje poročilo ADF (za november) pokazuje obratno tendenco, to je zvišanje številke delavcev, ki so uposleni le deloma.

Po poročilu te podjetniške organizacije so se plače na uro zvišale povprečno za 30%. Tudi te številke se ne ujemajo s mesečnimi poročili delavskih departamentov raznih držav, ki so lansko leto mesec za mesecem beležili le manjša izboljšanja, oziroma zastanek. V Illinoisu je bila na primer razlika v izplačanih medzah lanskega novembra v primeri z letom prej le nekaj centov.

Resnične plače, to je kupna sila, so se na podlagi poročila Industrial Conference Boarda zvišale za 7%, to je, da je delavec s svojim zaslužkom lahko kupil 7% več potrebščin kakor leto prej. Tudi tukaj se poročila ne ujema s poročili iz drugih virov, na primer zveznega delavskega departamenta. Soditi po najboljši "nepristranski" poročilu, kar jih je bilo še izdelanih, je kupna sila ameriških mas v tej dobi nazadovala približno pol odstotka, to je s primerjanjem zvišanja cen in zvišanja plač. Splošno je pa znano, da se življenjski standard ne dviga, marveč še vedno leze navzdol.

Očividno vsekakor je, da je pri sestavljanju statistike ta podjetniška organizacija izbrala le ugodne številke — tovarne, ki so res bolje obratovala in izplačale več mezd. Na splošno pa njeno poročilo ne odgovarja dejstvom in je močno pobarvano.

Kritiki so manj podvržene njene številke o stavkah, katerih je bilo lansko leto lepo število. Izguba delovnih dni radi stavk je po estimiranju te organizacije znašala v prvih devetih mesecih 121% več kakor v isti dobi 1933.

V istem času je znašalo povprečno število stavkarjev na mesec 133,000, skupaj 1,197,334 v primeri s 696,080 v prvih devetih mesecih 1933. Vseh stavkarjev je bilo 1933 812,137. Vseh stavk je bilo v dobi, na katero se nanaša poročilo, 1100; največ jih je bilo v maju — 182. V prvi polovici leta so bile stavke večinoma lokalizirane na posamezne tovarne, pravi poročilo. Proti jeseni pa so se pričele razvijati v splošen nepokoj delavstva, ki se je izrazil v generalni tekstilni stavki.

Glavna točka delavske zakonodaje. (Narisal Jerker.)

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Narodina: za Združene države (Ivan Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.50 za štiri leta; za Chicago in Cincero \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Črna opomba po dogovoru.—Reklamni delovni in nenarodnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (arhiv, povesti, drame, pesni itd.) se vračajo pošiljatelju le v stolu, če je priložila pošto.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beležka iz naselbin

Razne vesti iz Bridgeporta
Bridgeport, O. — Zadnje čase smo prejeli precej različnih knjig, tako tudi Družinski kolektor. Dalje knjige Cankarjeve družbe, med temi knjigo "Razsuti stolpi", ki bi jo moral vsak čitati ter njeno vsebino razmišljati, pa bi gotovo prišel do zaključka, da se mora pridružiti delavskemu gibanju. Plesec pravi reporterju Majerletu, da se ne sme polagati preveč važnosti "hitoradikalnim", ker so začasni pojavi in se v večina slučajih izneverijo. To je resnica, kar nam potrjujejo nešteti dokazi. To sem večkrat že sam doživel in vem.

Vsebinska Družinskega kolektora je zelo dobra in vsi so zadovoljni z njo.

V Prosveti sem zadnje čase čital vsepolno dobrih vesti. Ena teh je tudi ta, da se je v West Aliquippi organiziral soc. klub. Ker tamošnje rojake poznam skorje vse, nekateri so tudi moji ožji rojaki, jim želim obilo uspeha pri njih delu za delavski napredek.

Druga dobra vest je prišla iz Sharona, Pa., da so tudi tam podvzeli korake za reorganiziranje soc. kluba. Tu je tam poznano večino rojakov. Prilika v Sharonu za delavsko postojanko je zelo dobra. In moči imajo sposobne med moškimi in ženskami. Ako se bodo resno prijeli dela, bodo v kratkem imeli enega najboljših soc. klubov v tem kraju. Želim jim veliko uspeha. Če me pot nanese v njihovo okolico kdaj pozneje, jih bomo gotovo obiskali.

Bolj nerazveseljivo vest pa sem čital v Prosveti iz Girarda, O., namreč to, da stranka, ki je propadla pri volitvah uradnikov v Narodni dom, toži za razpust organizacije. S tako taktiko se nihče ne more strinjati. Kako neki se naj kam silim, če me pa ne večina ne mara? Čemu so potem sploh volitve? Skoda, da pride do takega incidenta pri ustanovi kot je njihov Dom. Ker pa je tam dosti preudarnih rojakov, upajmo, da se bodo pogodili, namesto da bi nosili težko prislužno žulje advokatom. Njihov dom je kras njih naselbine, ki je bila nekoč večinoma napredna. Toda povsod pridejo na površje osebne ambicije. Preudarni ne vprašajo kdo je uradnik, ampak kakšen je. Če bodo rojaki v Girardu upoštevali dejstvo, da je njih Dom zbirališče v društvene in delavsko kulturne vrhe, se bodo njihove diference gotovo brez vsakih težav izravnale. Tožbe prinesejo v naselbino razdor, ki se ne da zlepa poravnati. To pa se ne sme zgoditi, kajti oni so sami delavci in par trgovcev, ki so pa odvisni od delavcev. Če jih delavci zapustijo, morajo tudi oni povežati in iti.

V Girardu tudi poznam večino rojakov, zato pa se mi tem težje vidi, da je prišlo do nesporazuma. Upam, da se bodo še pravočasno sporazumeli, sicer pa je tak dogodek obžalovanja vreden, pa naj se pojavi v katerikoli naselbini.

Tukaj je podružnica zadruga v Dillonu povečala in prenovila svoje prostore. Ob otvoritvi ali izgotovitvi prenovitve in ob priliki druge obletnice bo prirejena velika veselica dne 9. feb. v Češki dvorani. Postojanka ima precej naših rojakov, ki so člani zadruga, nekateri pa so le odjemalci. Ker imajo spet kampanjo za nove člane in odjemalce, zato bo šel čisti prebitek od priredbe v kampanjske svrhe.

Na združni seji 7. jan. je bilo poročano, da so glavni stan te zadruga obiskali profesorji in izvedenci iz raznih držav, ki so se izrazili, da ima zadruga najboljši poslovni in upraviteljski sistem kar so jih videli. Sedaj ima omenjena zadruga šest postojank poleg glavnega stana v Dillonu. Izdani bodo potrebni letaki in kampanjske namene v raznih jezikih, tako tudi v slovenskem, članice zadruga pa bodo obiskale vse rojake osebno, da bo uspeh večji. Komur je mogoče, naj poseti njih

priridev dne 9. feb. Igrali bosta dve godbi, konzurna in pihala in dober orkester. Pravijo, da bodo prišli posetniki iz vseh okoliških naselbin, kjer ima zadruga svoje postojanke. Dalje, da kaj takega še ni bilo v Češki dvorani kot bo 9. feb.

Obenem se apelira na naše rojake, da se pridružijo združnemu gibanju, ki je delavska ustanova. Poleg tega ostane vaš denar v okraju ali državi, verizne trgovine pa ga pošljejo wallstreetakim magnatom, ne plačajo davka in niti telefona nimajo v svojih prodajalnah. Sedaj je že lepo število Slovencev pri zadrugi, pričakuje pa se, da se jih še mnogo pridruži.

Drugo, ki bo tudi novo za našo naselbino, bo to, da naš soc. klub št. 11 priredi v soboto 16. feb. veliko plesno veselico s popularnostnim kontestom. Vrtila se bo v dvorani društva Domovina na Boydsvillu. Pravila za ta kontest bomo povzeli po čikaških naprednih skupinah in teh se bomo strogo ravnali, namreč kar se tiče nagrad itd. Igrala bo ena najboljših godb, v kateri igrajo slovenski, češki in poljski godbeniki. Kjerkoli nastopijo, imajo vedno veliko udeležbo. Zato lahko upamo, da bo velika udeležba tudi na naši prireditvi dne 16. feb., posebno še zato, ker kaj takega kot bo ta kontest pri nas še nikdar nismo imeli.

Vetopnina bo samo 25c za osebo. Pridite vsi od blizu in daleč. Morda boste deležni nagrade v gotovini. Pričetek veselice točno ob 7.30 zvečer.

Tukaj je pred nekaj dnevi zbolel Tony Straus, predsednik društva "Cardinals" št. 640 SNPJ. Sedaj se mu zdravje polagoma vrača. Tony je član omenjene godbe in mu želim, da bo že pred našo veselico popolnoma okrevan, da bo z ostalimi godbeniki igral na 16. feb. — Na 7. jan. sta me obiskala Anton Skoberne, tajnik društva SNPJ v Maynardu, in John Slavonov iz Akrona, ki pa se bo preselil na Maynard. — Rovi še vedno obratujejo le po en dan v tednu, jeklarne pa še polovično ne.

Vigilantski ugrabitelji
Milwaukee, Wis.—Prošlo jesen smo čitali v listih, da je bil ugrabljen v mestu Racine, Wis., Samuel Herman prominentni voditelj komunistične stranke. Ugrabili so ga vigilanti ali samopostavljeni čuvarji, ga potisnili v avto ter pretepli, nakar so napol mrtvega vrgli v obcestni jarek. Tam so ga pustili, kjer je v nezavesti ležal, dokler ga ni pobral neki farmar in odpeljal na svoj dom, kjer so mu zdravniki a težavo rešili življenje.

Oblasti so o tej brutalnosti vigilantskih teroristov uvedle preiskavo, da ugrabitelje izsledijo in po zaslugi kaznujejo. Pa niso izsledili nikogar in preiskava je brez uspeha končala. Komunistična stranka ni zadovoljna z neuspešno preiskavo, ker je dobro vedela, da se je vsa stvar, ugrabljenje in preiskava, vršila pod vodstvom "law and order"

Delo naših lokalnih ustanov
Detroit, Mich.—Vsi rojaki te naselbine, okolice in tudi sosedje v bližnji Kanadi ste naproseni, da vzamete naslednje vabilo in poročilo na znanje ter da sedelujete po svojih najboljših močeh.

Na kratko bom opisal delo naših organizacij, ki delajo z vsemi svojimi močmi za izobrazbo in napredek našega naroda. Dokler ni prišla depresija, smo imeli v Slovenskem delavskem domu gospodinjški klub, odsek doma. Vsed slabih časov pa je ta klub moral prenehati. Kakor je vsaka hiša mrtva brez gospodinje, tako je bilo brez omenjenega kluba vse pušto v našem domu. Klub je prenehal pred pol drugim letom. Zadnje čase pa se je poživilo gibanje in zanimanje, da se klub obnovi in prične spet s svojim delom. Tako se je tudi zgodilo. Zenske so ustanovile gospodinjški klub in se takoj prvi večer se je v dom vrnilo novo življenje.

Vsi ste naproseni, da pomagate klubu do uspeha, posebno pa zenske. Ne čakajte na ustrema ali pismena vabila. Pristopite h klubu brez vsakega odlašanja, kajti v klub vas bodo njegove članice z veseljem sprejele. Vsaka je dobrodošla!

Prvič je bil gospodinjški klub SDD ustanovljen pred nekako sedmimi leti. Njegov uspeh je sledeči: Ob prvi obletnici je klub dal domu \$200, drugo leto \$100, tretje pa \$50. Kot se je tedanja predsednica izrazila, se je moral klub ravnati po razmerah, kot vse drugo. Klub si je nabavil novo kuhinjsko peč ali štedilnik, ki je stal čez \$300, dalje kuhinjsko posodo, ki je že večkrat zadostovala za bankete

zločince in jih kaznuje—po svoji moči seveda—s tem, da obelodani njih imena.

Komunistična stranka je tako tudi storila. Hitro je zbrala nekaj svojih članov, namreč takih, ki niso bili v mestu Racine poznani, ter jim dala nalogo, naj se utihotapijo v grupo vigilantov, kjer so si v kratkem času med njimi pridobili veliko zaupanje, tako veliko, da jim ni bilo treba poizvedovati, kdo so bili Hermanovi ugrabitelji. To jim je Nick Binc, vodja vigilantske tolpe, sam povedal, namreč, da je on s par drugimi ugrabil Samuela Hermana! Dalje se je tudi pohvalil, da je on razbil stekla na oknih komunističnega glavnega urada.

Nato so komunistični preiskovalci posvarili Nicka Binca, češ, da se morajo v bodoče paziti, da jih ne zalotijo oblasti. Nick Binc, ki meri preko šest čevljev v zrak, tehta pa nad 200 funtov, je modro in zaupljivo rekel: "Oblasti se nam ni treba bati, saj smo vendar najeti, plačani in v našem poslu financirani od trgovske zbornice, katera kontrolira vso policijo in sodnike. Sploh je v njenih rokah vsa oblast mesta Racine. Ko smo ugrabili Samuela Hermana, je policija vedela o tem, pa nam ni storila nič zalega".

Preiskovalci so nato vprašali Binca, kje bodo prihodnji dobili avte za ugrabitev žrtve. Binc je odgovoril, da je to lahka stvar, kajti samo v eni garaži jih imajo kar 30 na razpolago, v drugi pa prav tako. Kajti, je dejal Binc, oni imajo nalogo, da uničijo vse radikalne organizacije, predvsem pa komunistično, ki je najbolj nevarna njihovim interesom, zato jo mora najprej vrag vzeti, potem pa socialistično in druge delavske organizacije, ki imajo količnik radikalnega duha v sebi.

Tako torej delajo! Zato je skrajna potreba, da se združimo vsi, ki smo proti fašizmu, da se bomo lahko uspešno borili proti njemu, kajti nam ne bo nikjer naznanjeno, kdaj se bo pojavil. Pojavil pa se bo na eden ali drugi način, prav tako kot se je prošlo jesen v mestu Racine. Najboljše pa je, da se združimo politično in z glasovnic v roki vržemo z oblastvenih stolčkov vse one, ki pospešujejo fašizem in terorizem.

Gornja vest je v izčrpnih poizvedbi iz lista "Voice of Labor" št. 11, ki je izšel 16. januarja v Milwaukeeju, Wis.—J. U.

Dramska odseka klubov št. 114 in 115 JSZ bosta uprizorila izborno socialno dramo "Rdeče rože" v SDD dne 3. marca. Ta drama je vseskozi napeta. V glavnem predstavlja boj med delom in kapitalom. V njej se zreali tragedija nezakonske matere, umor pohotnega delodajalca in odločnost delavskih voditeljev. Drama se odlikuje tudi po krasnih pesmih. V ensamblu sodelujejo najboljši diletantje, zato smemo upati z gotovostjo, da bo ta drama na našem odru dne 3. marca doživela prvoteren uspeh in da bo naša publika uživala par nepozabnih ur svojega življenja.

Pevski in drafski zbor "Slavec" je pričel z vajami, ki se vršijo vsako nedeljo ob 2. popoldne. Vsi, ki imate veselje za petje, moški in ženske, pridite na vaje. Tu gre v glavnem za kulturo in izobrazbo naroda. Prošeni ste, da ne čakate na posebno povabilo, temveč da se odzovete sami. Vsakemu je znano, da so težave, če se bi opozarjalo ljudi z obiski od hiše do hiše. Tu gre za uspeh vseh. Zbor je zadnje čase dobil precej dobrih novih moči in šteje danes lepo število članov. Kdor želi pristopiti, naj pride v nedeljo v SDD, kjer se vršijo vaje.

Zbor "Slavec" priredi igro na velikonočno nedeljo. Pel bo več krasnih pesmi. Stroški za pristop so jako nizki, vstopnine ni, članarina pa le 10c.

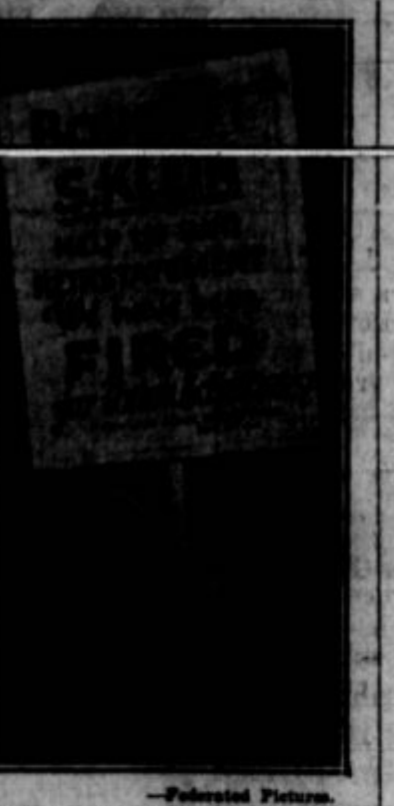
Delničarji SDD se prostijo, kdor je zmožen, da plača članarino. Zglasi naj se pismeno ali ustmeno v Domu ali pri tajniku na naslovu: Joe Obranovich, 13577 Vaughan ave. Ko smo dobili pravico za točenje piščice, smo morali vpisati vse člane oz. delničarje in navesti koliko plačujejo članarino, tako da vedo, s čim se Dom vzdržuje. Vsako leto pa je treba izpolniti izkaz ter ga poslati v Lansing, Mich. Poleg tega pa pridejo oblastveni organi knjige pregledat, če so člani plačali članarino. Prošeni ste, da po svojih močeh pomagate rešiti težko delo.

Kdo se joka za dolo
Kongresnik Lehbach iz New Jerseyja je rekel:
"Jaz sem proti temu, da bi vlada porabila štiri milijarde dolarjev za uposrevanje brezposelnih pri javnih delih. Vlada bi imela več uspeha, če bi to vsoto dala privatnim industrijam! Kajti le privatne industrije so zmožne izvršiti vsa ta dela in depresije bi bilo veliko prej konec."

Pokojnik Hoover je dajal privatnim magnatom—in čim več jim je dal tem bolj so propadali in zapirali tovarne in banke.

Robert Robinson, ameriški zamorec, ima važno poročilo v neki moskovski jeklarini. On je bil pred kratkim izvoljen v moskovski sovjetski svet.

Samopostavljenec in da se ugrabitelji nahajajo prav v istem taboru, iz katerega se je vršila preiskava. Zato je sklenila, da

Slika kaže delavke, ki jih je Kleinova firma v New Yorku odpustila, na piketni straži.

"Svobode" itd., na katerih je bilo do 500 ljudi. V veliki dvorani je ženski klub oskrbel lepe luči, katerih cena mi ni znana, vem pa, da so stale lepo vsoto denarja.

Žene in dekleta, slovenske gospodinjice! Tu je lep dokaz, kolike vrednosti za SDD je gospodinjški klub. Ko je klub prenehal, je postalo v domu vse mrtvo. Če bomo šli klubu sedaj na roko in mu nudili zasluženo pomoč ter delovali za njegov uspeh, kar bo končno uspeh SDD, se bo spet vrnilo živahno življenje v našo sredo. Vsakdo naj se zaveda, da je gospodinjški klub SDD storil že veliko dobrega. Slišali smo, da so njegove članice skrbele za bolne in revne, prirejale spominjske dneve in videli je bilo vse drugo življenje. Ker pa je sedaj njihova blagajna prazna in so klub šele obnovile, so sklenile na skupni seji, da priredijo veselico v soboto večer dne 9. februarja v domovih prostorih. Za tisti dan pa bodo pripravile nekaj posebnega. Skuhale bodo nekaj takega, kar se bo vsakemu dopadlo. Pa tudi po zmerni ceni se bo dobilo. Vsek, ki se zanima za naš napredek in ki količnik zmore, se bo gotovo udeležil te zabave.

Sanje po naročilu
Tenka plast zavesti med bdenjem in spanjem

Sanje izvirajo, kakor uče znanstveniki, iz stih pravadnih časov, ko so spali naši predniki še v vejah dreves in jih je še v spanje doval strah pred sovražniki. Del zavesti moral biti vedno buden, kajti le tisti, ki v spanju čutil, kako se bliža n. pr. kakšna nevarnost, si je utegnul ohraniti življenje. Tako si ravnajo, da imajo še danes kakšen duh, okrog celo neudobna lega telesa v sanjah svoj del zavesti.

Seveda se pojavljajo ti zunanji dražljaji sanjah v zakrinskih obliki. Zvonjenje se pojavi n. pr. kot signal parnika, ki zove k hodu, torej k prebuditvi; vojaško fanfara nam naših oken občutimo kot alarm gasilcev, prebujajoči se cestni trušci se nam prikazujejo v obliki stroja, ki nas moti v naših sanjskih pogovorih in prigodah.

Vsi čuti so med spanjem odprti na zunanje samo oči so zaprte. A tudi te sprejemajo dražljaje. To opazimo po nemiru, ki se loti spanca ljudi, če se jim približuje luč, in nenadoma se lota jih celo prej prebudi nego glasen rop. Skoraj grozota je ta občutljivost sanjajočih pri mesečnikih. Kakor jih blede mesečina poganja na potovanja in plezanja, tako sprejmemo čuti tudi druge šibke vtise, zvok, dišave itd., ne da bi se sanje prekinile. Glasen kile se sečnika zbudi tihla godba ali pa dišeče cvetje pred njim pa mu do neke stopnje vplivajo smer volje, kakor je preizkusil že Justus Kerner. Med sanjami in bdenjem je očividna tenka plast zavesti, v kateri se elementarni zunanje in notranje sveta dotikajo in spreminjajo. Možno je celo s previdnimi opazovanji prekiniti sanje, posebno strašne sanje, ne da se speči človek prebudi. Telesni zdravnik dr. Solimana Velikega je baje znal s posebnimi jedmi in pijačami vplivati na vladarje, sanjati po njegovi želji. Ferdinand von Saar nekoč zapisal: "Kadar aj ne vem nobene svetle, premislilim zvečer, preden zaspi, podrobno vsem, kar mi dela skrbi, in včasih tako, kakor da bi se vse to med spanjem delovalo v nekakšnem stroju, gjetraj pa mi šilna misel kakor gotov proizvod pade sama glavo."

Vplivanje na sanje sicer ni tako preprosto, kakor v primeri s Solimanovim zdravnikom, a jasno je, da ima pobuda tudi za našo življenje veliko vlogo, kakor za umetnost ustvarjanje, s katerim imajo sanje velika podobnost.

Neumrljive stanice
Kaj pravijo biologi o smrti

Človeku se zdi naravno, da mora vsako bitje, živali ali rastlina, umreti. Pa je smrt resnici v bistvu življenja? Ali je ne povzročajo morda le vnanje okoliščine, ne da bi bila posledica življenja?

Če pomislimo na človeško smrt in njene vzroke, nam ostane, če izločimo boleznin in nevarnosti, ki so večinoma posledica vnanjih okoliščin, samo tako zvana naravna smrt, smrt zaradi starostne oslabelosti. Ta nastopi tedaj, kadar se izrodijo določeni organi; izrod žilja v možganih povzroča n. pr. smrt zaradi kapi.

Izrod nastane tako rekoč sam po sebi. To ne velja samo za človeka, temveč za vse druge rane organizme. Pod temi moramo razumeti organizme, pri katerih opravljajo posamezne življenjske funkcije samo v ta namen določeni stanične skupine. Te skupine (n. pr. žilne celice, žilje, živci itd.) ne morejo vršiti nobenega drugega razen določenega jmi dela. A če vemo kaj povzroča "naravno" smrt, smo dospeli do nove uganke: zakaj izgubijo naš določeni organi svojo funkcionalno delovanje, drugi pa ne in če premisslamo o tem vprašanju, pridemo do novega vprašanja o smrti posameznih staničnih skupin, kakor znano, sestavnice telesa.

Weissman, znameniti biolog, je o vprašanju staranja in smrti izrazil dve domnevi: Prva pravi, da je diferenciranost vzrok smrti. A to še ni dokazano, čeprav je verjetno. Gotovo je le to, da diferencirane stanice umirajo. Druga je dejal, da se morajo stanice, ki se ne delujejo več, postarati. Pri vseh odraslih, mnogostaničnih bitjih stanice to sposobnost namreč izgubijo. Ta druga domneva pomeni, da je Weissmanov delitev stanic istovetna s pomladitvijo.

To so skušali dognati s poskusi. Francozemu biologu Carrelu je uspelo gojiti delce tkiva iz srca še nedorasle kokoši. Ti delci živijo, sejejo, to se pravi delijo se neprestano dalje do naj svojega organizma, v reagenčni celki do dvajset let, dočim je kokoš, iz katere izvirajo, že 13 let mrtva. Isto tako je uspelo gojiti delce šarenice v kulturah cele mesece, pri čemer se neprestano proizvajali šarenici lastno barvilo. To pomeni torej, da stanice v kulturah pod seboj ugodnimi pogoji ne izgube svojih funkcij in da postanejo tako rekoč umetno neumrljive. A to nam ne pove še ničesar o smrti organizma. Takšne stanice so namreč organizmi iztrgane in žive pod enakomernimi ugodnimi vnanjimi pogoji, dočim se ti pogoji za organizem neprestano spreminjajo. Carrelov poskus nam torej še ne daje odgovora na naše vprašanje, pri čemer je navesti še zanimivo dejstvo, da do sedaj ni uspelo gojiti na ta način tudi listne stanice.

Videli smo, da umre organizem zaradi svoje diferenciranosti. V njem pa so tudi nediferencirane stanice, ki se pričnejo deliti pod določenimi pogoji, namreč ključne stanice po oploditvi. Iz opljene ključne stanice se začne razvijati organizem, ki dobi spet sposobnost tvoriti nove ključne stanice. Ta proces se ponavlja skozi pokolenja brez prestanka. Ključna živ je tako nesmrtna. (Konec jutri)

Joe Obranovich.

Maksim Gorki:

MATI

SLOVENSKA KURIR

Nekoč je srečal Vlasovo na cesti gostilničar Bjeguncev, prikupljiv stavec s črno ovratnico krog rdečega, velega vratu in z debelo baržunasto vestjo na prsih. Na ostrim, blestečem nosu so čepela rožena očala; in zato so ga imenovali — "koščene oči".

Ustavši Vlasovo je kar v eni sapi, ne da bi počakal njenih odgovorov, obsul s prasetajocimi in suhimi besedami.

— Kako je kaj, Pelageja Nilovna? Kako pa je s Pavlom? Ali ga ne mislite oženiti, kaj? Mladič je, pri polni sili, najgodnejši za ženitev. Čim prej oženijo starši sina, bolje jim je. V rodbini se človek po duhu in telesu najbolje ohrani, v rodbini je človek — kakor goba v jesihu! Jaz na vašem mestu bi ga oženil. Naš čas terja strogega nadzorstva nad človekom, ljudje žive po svoji glavi, a ne po pameti. Misli se je lotila razbrzdanost in množe se dejanja, ki zaaluzijo grajo. Božje cerkve se mladina izogiba, javnim prostorom se odtuja; skrivaj se shaja za vogali in — šepce. Povejte mi, zakaj šepce, zakaj se izogiba ljudi? Vse, kar človek ne sme javno, n. pr. v gostilni povedati, kaj je to? Skrivnosti! Za skrivnosti pa je naša sveta apostolska cerkev. Vse druge skrivnosti, ki se šepetajo po kotih, so zmotnje! Na zdravje!

Prisiljeno je snel s svojo upognjeno roko kapo z glave, zamahnil z njo po zraku in odšel pustivši mater v misli zatopljeno.

Soseda Vlasovih, Marja Korsunova, kovačeva vdova, ki je prodajala živila v fabriki, je na trgu materi rekla:

— Pazi na sina, Pelageja!

— Kaj pa je? — jo je vprašala mati.

— Vskovrstne govorice! — ji je Marja skrivnostno zašepetala. — Nič dobre govorice, moja ljuba! Pravijo, da ustanovlja nekakšno društvo bičarjev. Sekto jo imenujejo. Drug drugega bodo bičali, kakor bičajo...

— Je že dosti Marja, nehaj s tem blebetanjem!

— Kdor klepeta, ne laže, temveč kdor skriva! — je odgovorila branjevka.

Mati je sporočila sinu vse te razgovore; molče je zmajal z rameni, in Malorus se je smejal s svojim globokim, mehkim glasom.

— Tudi dekleta vas gledajo pisano! — je dejala mati. — Zaželjeni ženini ste za dekleta in dobri trezni delavci... pa se nič ne menite zanje! Pravijo, da prihajajo k vam iz mesta gospodične čudnega vedenja...

— I seveda! — je vzkliknil Pavel in zaničljivo zategnil obraz.

— V močvirju diši vse po gnilobi! — je pripomnil Malorus. — A vi, mamica, rezložite tem noricam, kaj je zakon, da ne bodo tako koprnele po udarcih...

— Eh, očka! — je dejala mati. — Same vidijo bridkost, razumejo jo, ampak kaj hočejo!

— Slabo razumejo, če ne, bi ubrale že drugo pot! — je pripomnil Pavel.

Mati se je ozrla na njegovo strogo obličje.

— A potem jih — poučite! Povabite razumnije k sebi...

— To ne gre! — je suho odgovoril sin.

— In če prav poskusimo? — je vprašal Malorus.

Pavel je molčal nekaj časa, potem pa odgovoril:

— Potem dobimo parčke, nekateri se poženejo, to je vse!

Mati se je zamislila. Menišja strogost Pavlova jo je vznemirila. Videla je, da poslušajo njegove svete celo tisti tovariši, ki so, kakor Malorus, po letih starejši od njega, ampak

zdelo se ji je, da se vsi boje njegove strogosti in da ga nihče ne ljubi.

Ko je nekoč legla spat, a Pavel in Malorus sta še čitala, je poslušala skozi tenko steno njun tih razgovor.

— Veš, Nataša mi ugaja? — je potihoma vzkliknil Malorus.

— Vem! — je čez nekaj časa odgovoril Pavel.

Da... Čula je, da je Malorus polagoma vstal in začel hoditi. S svojimi bosimi nogami je šaral po tleh; in zavzelo je tih, otožno žvižganje. Potem pa je znova zadonel njegov glas.

— Ali je opazila?

Pavel je molčal.

— Kaj pa misliš ti? — je zamolklo vprašal Malorus.

— Kaj ne bi opazila! — je odgovoril Pavel.

— Zato je odklonila nadaljno sodelovanje... Malorus je težko premikal svoje noge po tleh, in zopet je zatrepetalo po izbi njegovo tih žvižganje. Potem pa je vprašal:

— Pa če ji povem.

— Kaj? —

— Da... — je tiho začel Malorus...

— Čemu? — ga je prekinil Pavel.

Mati je slišala, da se je Malorus ustavil, in je čutila njegov bridki nasmeh.

— Glej, čez ljubši dekleta, ji moraš povedati, če ne, stvar nima smisla!

Pavel je glasno zaloputnil knjigo. Začulo se je njegovo vprašanje:

— Kaj pa hočeš?

Oba sta dolgo molčala.

— No? — je vprašal Malorus.

— Andrej, ti si moraš biti na jasnem, kaj da hočeš... — je počasi začel Pavel. — Reci mi, da te ona ljubi... jaz tega ne mialim, ampak recimo, da je tako! In vidva se — poročita! Rode se vama otroci... in delati boš moral sam... in mnogo. Vajino življenje postane navaden boj za košček kruha; za otroke, za stanovanje... za našo stvar — sta izgubljena. Obadva.

Postalo je tiho. — Potem je Pavel nadaljeval nekaj mečje.

— Pusti vse to, Andrej... In molči, ne moti je...

— Ali se spominjaš, da je Nikolaj Ivanovič govoril o dolžnosti človekovi, da živi polno življenje... s vsami silami duše in telesa... ali se spominjaš?

— To ni za nas! — je dejal Pavel. — Kako dosežeš to polnoto? Zate je ni. Če ljubiš bodočnost — se odpovej vsej, vsej sedanjosti... brat moj!

— To je težko človeku! — je zašepetal Malorus.

— Kako pa je drugače mogoče — kar pomisli!

Tihota. Ravnodušno je tiktakalo nihalo na uri in odsekavalo sekunde življenja.

Malorus je dejal:

— Polovica srca — ljubi, polovica srca sovrži, kakšno srce je to... a?

— Vprašam te — kako naj bi bilo drugače? Listi knjige so zopet zašumeli, Pavel je začel znova čitati. Mati je ležala s sklenjenimi očmi in se ni ganila. Do solz ji je bilo žal Malorusa, in še mnogo bolj sina. Premišljevala je o njem.

— Mili moj... Izgubljeni moj... V tem je vprašal Malorus:

— Torej — molčati?

— Poštenejše je, Andrej... — je tiho odgovoril Pavel.

(Dalje prihodaš.)

nut kasneje, je pritekla k njemu, ga prijala za roko in rekla: — Nočem več plesati, ne z njim, ne z drugim! Pojdiva proč, da naju ne najde!

Ko kakala sta po samotni stezi, med gostim grmičjem. Ona je hodila tesno poleg njega, da so se njegove rame dotikali njenih bujnih prsi. Molčala je in Damijan je opazil, da je razburjena; težko je dihala in stiskala njegovo roko.

— Jerca, je končno spregovoril Damijan, zakaj si se ujezila? Kaj ti je pravil tisti poba? Ali ti je rekel kaj slabega? Le povej, Jerca.

— Neumen je! Misli, da vsako lahko dobi, pa se moti. Dobro pleše pa miali, da so vse nore nanj, toda pri meni ni nalletel na pravo.

Potem je molčala in hitro šla dalje, kakor da želi priti daleč od plesišča.

Damijan je slutil, da bi sedaj moral govoriti, toda našel ni prave besede. Sicer je nekoliko več pil ko je bilo treba, toda potrebne korajže še ni imel. To ga je jezilo.

— Vidiš, Jerca, je končno začel, jaz nisem tak. Ne znam plesati; pa kaj mi hoče to? Dekleta imajo take sicer rade, pa to ni vse. Ti pa si drugačna, Jerca; vem, da si, zato te imam rad in če bi ti hotela, Jerca...

Obstala je tik pred njim in rekla nekako sanjavo in zamišljeno:

— Kako lepo je tukaj, kakšna lepa noč kakor v starem kraju! Pa ta sveži zrak, kako diši po cvetju in po suhem senu! Kar tukaj bi človek ostal, da bi ne bilo treba vdihavati tam v mestu tistega večnega smradu od usnarjen in kanalov, od plina in premoga in poslušati tistega večnega ropota noč in dan.

Vaedla se je v zatišje gostega grma in zrla nato molče v daljavo, kakor da sanja, kakor da plavajo njene misli daleč preko oceana, kjer je preživela svoja najlepša, dekliška leta.

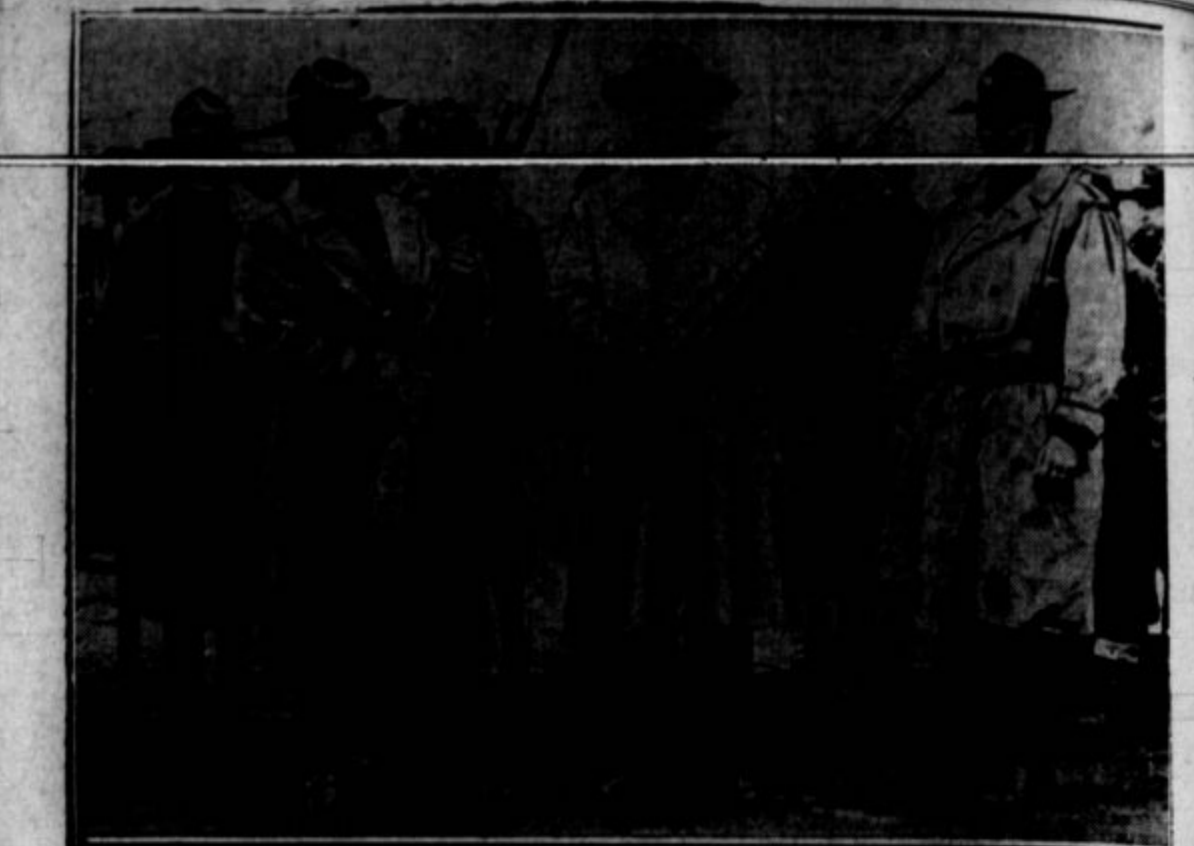
Damijan je slutil, da je sedaj napočil odločen trenutek, da mora spregovoriti odločno besedo, toda šele po dolgem molku je začel z boječim glasom:

— Jerca, takole sem mislil, da bi se midva poročila, varčevala par let, potem pa kaj kupila v starem kraju, da bi bila rešena Amerike in tega življenja. Tukaj v Ameriki je dobro, da si preskrbiš, toda drugače ni življenje vredno nič. Ti si pridna, da bi si kmalu napravila denar; stric bi mi dal tisoč dolarjev brez obresti, samo na starost bi živel pri nama in pomagal pri delu. Na Dolenjskem bi kaj kupila, kaj lepega bi kupila, Jerca. — Damijan, je odgovorila ona po kratkem molku — ne rečem, da bi te ne vzela, toda midva se poznava še tako malo, komaj nekaj mesecev; malo naglo je, da bi se kar tako odločila.

— Poznava se dovolj dobro, Jerca. Jaz vem, da si pridna in poštena, ti pa tudi veš, da nisem pijanec, da stalno delam in da nisem brez centa. — To je že res, toda s tem še ni rečeno, da se dovolj natanko poznava. Veš, treba je človeka poznati tudi drugače, Damijan, drugače, no, tako bolj prijateljsko, bi rekla, da človek ne vzame nekaj, česar ne pozna. — Jerca, je odgovoril Damijan, vzhiten vsled teh prijaznih besed, — jaz poznam tebe dovolj dobro, ti boš pa mene spoznala. Vprašaj Jarnika, vprašaj mojo gospodinjico in druge, ki me poznajo že več let, pa boš vedela kakšen sem in kdo sem; samo ne reci, da me ne maraš pa sem zadovoljen. Veš, Jerca, tako sem srečen in vesel sedaj ko vem, da me maraš, da bi kar zavriskal kakor tam v starem kraju, tam v gozdu pod Hmelniškim gradom, ko sem kravi pasel.

Sedaj se je Damijanu zahotelo, da bi res zavriskal, da bi zakričal v svet, da ima deklico da ima nevesto, da ima ljubico in zaželel si je nazaj v mesto, zato je rekel: Pojdiva domov Jerca; na to moram dati za pijačo, da praznujemo zaroko! Kako bosta Jarnika gledala! Jerca, pojdiva, hitro pojdiva!

Vstala sta, tedaj pa je Damijan stegnil svoje močne roke in tesno objel Jerco ter napol glasno zavriskal. Ona pa mu je po-

Milčniki, katere je governer države Georgia poslal proti nogavičarjem, ki so zastavali v Roesvillu, Ga.

ložila roko na usta in šepetala: Nikar ne vriskaj! Če bi naju kdo videl, kaj bi si mislil? Jeziki, veš! Rekli bi, da sem šla s teboj v grmovje pa še bogve kaj. Jaz pa nisem taka, motil bi se vsak, ki bi mislil na kaj slabega.

Ponosno je vstopil Damijan v Jarnikovo gostilno. Jerca je šla, ko se je opravičila, da je utrujena, v svojo sobo, on pa je kupil pijače. Jarnika sta pila na zdravje novega para, ko sta, so-deč po Damijanovi veselosti, spoznala, da je Jerca privolila v zakon.

— Saj ni bilo tako težko, kot si si mislil? ga je smeje vprašala Jarnika.

— Veste, da po pravici povem, ona še ni rekla prav natančno, da me vzame, to se pravi, rekla je, da se morava bolj natančno spoznati.

— To se razume, je odgovoril Jarnik, da se ne moreta vzeti, ko se kar tako napol poznata. Le pridi k nam pa govori z njo vsaki dan, če hočeš; midva ti bova šla na roko. In glej, da pride v kratkem vse v red. Ni se ti treba ničesar bati. Midva sva vsakemu dekletu, ki je pri nama služila, rada pomagala, ko sva videla, da je kateri mislil zares, da jo vzame. Seveda takih postopačev, ki imajo dekleta samo za norce, nisva marala in sva jih držala proč od hiše, ti pa si pošten in lahko prideš, kadar hočeš. (Dalje jutri.)

Na ameriških srebrnikih se bere rek: "In God we trust!" (V Boga zaupamo). Neki ameriški gostilničar si je dal pa napraviti nad vhodom tale napis: "In God we trust—everybody else pays cash." (V Boga imamo zaupanje — vsi drugi morajo takoj plačati.)

HAYES DENTAL OFFICE. 28 34 LET V BRDŠČU MESTA. Nala poskušaj: Zobja, zlate krona in I-Hay CENE ZELO ZMERNE. Uradne ure: 8:30 do 5:30. Tel. Harrison 8751. 326 S STATE ST. Opposite Davis Store, 2d Floor.

Ako nameravate iti v Jugoslavijo... "ILE DE FRANCE" 9. februarja—2. marca. "PARIS" 9. marca—30. marca. LEO ZAKRAJSEK. General Travel Service, Inc. 302 East 72nd Street New York City. SLOVENIC PUBLISHING CO. Travel Bureau 216 West 18th Street New York City. French Line.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pošteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anesmentu \$1.20 za teden, se jim to plačuje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini član, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Table with subscription rates for Canada, Europe, and Chicago. Includes columns for 'Za Zdruč. države in Kanado \$6.00' and 'Za Cicevo in Chicago je... \$1.20'.

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list teden, lah moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dolžno vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$... 1) Ime... 2) Naslov... 3) Mesto... 4) Država... 5) Staro naročnik...

NAROČITE SI NOVO KNJIGO The Native's Return. Spisal Louis Adamič. To knjigo lahko dobite pri nas kot član s poštino vred za \$2.00. Pošljite nam Money Order ali v gotovini denar v priporočenem pisnu. Na naslov: Prosveta, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Pišite takoj.

Adrian: DAMIJANOVA LJUBEZEN

— Vidiš Jerca, po dva dolarja bom služil na dan od jutri naprej in tudi boljše delo imam. Sedaj si bom lahko še več prihranil; nekaj več ko tri sto že imam; ne bo dolgo, pa bo pol tisočaka skupaj. Sedaj bo pa šlo!

— Bo šlo, kaj pa bo šlo? Da si boš kupil lepih oblek in tako le malo za puncami pogledal?

— Jerca, kaj pa bom gledal za puncami, saj me nobena ne mara.

Zardel je na vso moč in se čutil, da je spregovoril te besede. Boječe je zrl sedaj na njo ter pričakoval, da bo prišla s kako zbadljivko. Toda ona je ostala resna in rekla:

— Zakaj bi te nobena ne marala? Saj pridno delaš in tudi denar imaš.

— Pa me ti vzami!

To je prišlo tako nehote iz ust, da se je ustrašil svojih lastnih besed.

Jerca ga je pogledala z nekim čudnim pogledom in rekla, odhajaje nenadoma k drugemu gostu:

— Damijan, ti si boš iskal boljše, kot sem jaz.

Tisti dan ni več našel prilike, da govori z njo. Kadar koli je je klical in vabil, da pije z njim,

je našla vzrok, da je pustila Jarnika pri njem, sama je pa stregla drugim gostom. Parkrat ga je pogledala naravnost v oči in sicer tako, da je zardel vsled srečnega občutka, ki ga je presinjal. Tako je torej prišlo, da v resnici še tisti večer, ko sta s stricem kovala načrte za bodočnost, ni imel niti ljubice, še manj pa nevesto. Toda stric mu je dal dokaj dobrih nasvetov, da je nadaljeval s svojimi snovitvami tudi čez teden, kadar je imel priliko govoriti z Jarnikovima ali pa z Jerco.

Dva tedna po teh dogodkih sta Jarnika v nedeljo popoldne najela konja in voz ter se odpeljala v spremstvu Damijana in Jerce na društveno veselico, ki se je vršila v gozdu ob mestni meji. Jarnik je ostal z ženo do večera. Kupoval je pijačo prijateljem in znancem, zapel z njimi nekaj fantovskih, potem pa poklical Damijana in mu rekel:

— Midva morava domov, ker pride zvečer več ljudi, a se ne morem zanesti na tujega človeka, vidva z Jerco pa ostanita kakor dolgo hočeta. Jerca je poštena deklica in ni treba, da bi kdo pazil na njo.

Jarnik je to rekel vpricho vseh, kakor da hoče zastaviti svojo besedo za poštenost svojih deklet. Z ženo sta bila ponosna na to, da so se vse deklice od

njih doma pomožile in da so v njegovi hiši vse ohranile svoje dobro ime. Jerca je bila stara že šestindvajset let, toda to Jarnika ni motilo, da bi je ne ščitil pred obrekovanjem. Tako je Damijan nenadoma stal sam z Jerco. Ona je bila v zadregi sredi vseh teh znancev, ki so sedaj zrla na njo in na Damijana, katerega je Jarnik tako počastil. Nerodno je bilo tudi Damijanu. Drugi mladi moški so vabili Jerco na ples, toda ona je odklanjala vse po vrsti, dokler ni prišel Martin, kateri jo je kratkotalo povabil na ples, obenem pa jo je prijel odločno z roko in jo vlekil iz gneče pri točilni mizi, ne oziraje se na začudene in jezne poglede drugih, katere je poprej po vrsti odklonila. Martin je bil dober plesalec in znan veseljak. Malo je zahajal v veliko družbo fantov iz naselbine, je se pa posebno skrbno oblačil in veljal za zapeljiveca. Jerca se je opravičila pri Damijanu in ga povabila naj pride na plesišče ter jo tam počaka. Samo parkrat se zavrtim, nič več, je rekla.

Tesno je Martin objel Jerco in izginit z njo v gneči plesalcev. Damijan ju je iskal z očmi in videl od časa do časa, kako ji šepeta na uho in kako se ona skuša izviti iz njegovega objema na to, da so se vse deklice od

TISKARNA S.N.P.J. SPREJEMA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela. Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih. VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, unijsko delo prve vrste. Pišite po informacije na naslov: S.N.P.J. PRINTERY 2657-59 SO. LAWDALE AVENUE Telefon Rockwell 4904 CHICAGO, ILL. Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila.